

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Podsekretarz Stanu

Dr Anna Budzanowska

W a r s z a w a

Szanowna Pani Minister,

w realizacji postulatu przedstawienia sytuacji w sektorze niepublicznych uczelni zawodowych Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich przedstawia stanowiska Uczelni zrzeszonych w Konferencji odnośnie do oceny problemów związanych z pandemią koronawirusa SARS-Cov-2. Rektorzy swoje uwagi odnieśli do trzech głównych obszarów: **1.sytuacji zagrożenia ekonomicznego, 2. kształcenia on-line oraz 3. problemów realizacji praktyk zawodowych, stanowiących istotny element procesu nauczania zawodowego.**

Ad 1.

Pogarszanie się sytuacji materialnej studentów, głównie studiów niestacjonarnych, związane z ich problemami zawodowymi (utrata miejsc pracy, zawieszanie wynagrodzeń, obniżanie wynagrodzeń do 60% minimum płacowego, szczególnie w stosunku do zatrudnionych jako personel pomocniczy, znaczące ograniczenia w tzw. postojowym dla osób korzystających z umów cywilno-prawnych, wykluczenie osób na umowach krótkoterminowych, np. kina, gastronomia, koszty wynajmu mieszkań dla dojeżdżających do pracy, itp.) powoduje znaczące zaległości w płaceniu czesnego. Obniżenie przychodów z czesnego prowadzi nieuchronnie do zapaści finansowej uczelni: koszty stałe, zagrożone działaniami windykacyjnymi (komornik), przy jednoczesnej realizacji dydaktyki metodą on-line, są rzeczywistością, która dla części studentów jest trudna do zrozumienia, stąd postawy roszczeniowe dotyczące rezygnacji z płacenia czesnego lub znaczącego jego obniżenia. Sprzyja temu niefortunna rekomendacja Ministerstwa dotycząca rezygnacji z pobierania czesnego, które jest przecież głównym źródłem finansowym, ustalającym roczny plan budżetowy i jego prawne obligacje. Na dokładkę, uczestnictwo niektórych uczelni w konkursach NCBiR, które potencjalnie zakłada możliwość poprawy infrastruktury dydaktycznej, w praktyce oznacza znaczące problemy finansowe, bowiem opóźnienia w płatnościach zaliczek przez IP na realizację projektów są tak duże (prawie rok), że uczelnie takich wydatków nie są w stanie udźwignąć. NCBiR natomiast pismami, chociażby ostatnie z 25 marca 2020, przypomina, że realizacja projektów ma przebiegać, mimo epidemii, zgodnie z harmonogramem zawartym w umowie. Wymaga się dotrzymania warunków umowy po stronie uczelni a druga strona –IP warunków umowy nie dotrzymuje, tłumacząc się różnego rodzaju własnymi problemami. Obraz uszczuplania środków finansowych uczelni uzupełnić należy o wydatki na zabezpieczenia ochronne i dezynfekujące, koszty ochrony sanitarno-epidemicznej, dodatkowego sprzątania, itp., W tej sytuacji zachwiania płynności finansowej, żaden bank nie udzieli uczelniom kredytu, co w rezultacie prowadzić będzie do likwidacji uczelni a jednocześnie do indywidualnych dramatów studentów, nie mogących dokończyć swojej edukacji w

wybranych przez siebie miejscach i kierunkach, z czym wiązali dalsze plany zawodowo-rozwojowe, i w co zainwestowali swoje życiowe oszczędności. Podobne niepokoje dotyczą powodzenia w naborze na studia przy najbliższej rekrutacji.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, a ślad za nią dokument z 18 kwietnia wprowadził znaczące zmiany w systemie świadczeń dla studentów i doktorantów. Otwarta pozostaje sprawa Tarczy w odniesieniu do pracowników uczelni, które przeżywają głęboki kryzys i nie są w stanie wywiązać się z ról pracodawców? Jeśli chodzi o studentów, to dokument upraszcza dotychczasowe procedury przyznawania świadczeń pieniężnych, dodatkowo zaś czyni rektora głównym dysponentem środków (poza komisją stypendialną) co przyspiesza realizację wypłat. Jest to oczywiście początek drogi, której końca nie widać, niestety kondycja finansowa, jak nieszczęście, najbardziej dotyka najsłabszych. Wskazuje to na konieczność zwiększenia puli środków stypendialnych przeznaczonych na zapomogi. Możliwość studiowania dla szerokiej rzeszy studentów uczelni niepublicznych jest jedyną szansą na zmianę swego statusu zawodowego, praca w charakterze personelu pomocniczego, bez wykształcenia, w trybie umów krótkoterminowych, w zetknięciu z paraliżem epidemicznym przekreśla szanse życiowe niemałej liczby uczących się. Stąd miejsce tego typu problemów w kolejnych edycjach Tarczy Antykryzysowej wskazywane jest przez rektorów KRZaSP jako swoiście priorytetowe. Są to decyzje, których pominięcie lub marginalizacja spowoduje straty społeczne, nie dające się usprawiedliwić. W ramach materii Tarczy Antykryzysowej winny się znaleźć rekomendacje bankowe do udzielania kredytów niskooprocentowanych na bieżącą działalność w czasie epidemii (i ograniczeń z nią związanych). Również rekomendacje do instytucji, które udzieliły uczelniom kredytów, np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, aby odroczyły bezkosztowo rygor spłaty na czas epidemii, w tym również składki ZUS. Niepubliczne uczelnie zawodowe nie proszą o jałmużnę, by realizować swoją społeczną misję edukacyjną. Oczekują od Władz czasowego wsparcia w formie rozluźnienia rygorów zobowiązań płatniczych, również żeby wsparły tę część studiujących, którzy nagle znaleźli się bez środków do życia. Może nisko oprocentowane kredyty?

Ad 2.

O odpowiedzialnym traktowaniu swoich funkcji edukacyjnych niepublicznego szkolnictwa zawodowego świadczy fakt, że w miarę szybko pojęto kształcenie drogą on-line, co przyjęte zostało przez większość studentów z uznaniem i zrozumieniem, (choć jest część studentów, której jest trudno się odnaleźć w tym świecie kształcenia), mimo występujących na początku pewnych trudności, proces dydaktyczny przebiega na ogół zgodnie z planem studiów. MNiSW ograniczyło się jednak do wydania rozporządzenia i nałożenia na uczelnie obowiązku prowadzenia zajęć w formie e-learningu, nie zapewniając szkołom wyższemu realnego wsparcia, np. w zakresie udostępnienia stosownego oprogramowania czy świadczenia doradztwa prawnego odnośnie do kwestii praw autorskich. Wobec zaistniałej sytuacji, istotnym ułatwieniem dla uczelni byłoby powstanie i zapewniony wolny dostęp do centralnego repozytorium gotowych kursów do przedmiotów prowadzonych zdalnie. Zdajemy sobie sprawę z faktu, iż nie wszyscy studenci dysponują odpowiednim sprzętem elektronicznym, nie wszędzie też sięga łącze internetowe. Zwiększone są również koszty studentów z korzystania z Internetu, o co

**Konferencja
Rektorów
Zawodowych
Szkół
Polskich**

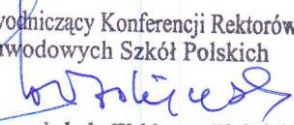
Przewodniczący
prof. zw. dr hab.
Waldemar Tłokiński
Rektor
Ateneum - Szkoła
Wyższa w Gdańsku

niektórzy studenci się upominają. Natomiast nauczyciele akademicy, którzy doświadczają tych samych problemów mają zorganizowany dostęp do sprzętu w uczelniach. Jednakże nie wszystkie zajęcia dadzą się przeprowadzić w warunkach on-line. Do niektórych zajęć wykorzystywane są programy licencjonowane np. AutoCad, Fotoshop, SAP itp, z których można korzystać tylko w laboratoriach uczelnianych a nie w domu studenta czy nauczyciela. Podobny problem jest z zajęciami projektowymi z architektury, szczególnie na młodszych latach tj pierwszym i drugim roku. Jest to szczególnie problem dla uczelni zawodowych kształcących w ramach kierunków o profilu praktycznym (np. - zajęcia laboratoryjne, warsztatowe, kliniczne). W sposób szczególny dotyczy to kierunków związanych z obszarem nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Sprawa wymaga rekomendacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla kierunków medycznych w kontekście realizacji zajęć praktycznych i praktyk zawodowych (kierunki są standaryzowane, co uniemożliwia de facto podejmowanie własnych, niezależnych decyzji w obszarze programu studiów). Rektorzy tego typu uczelni pytają, czy np. w związku z sytuacją epidemiczną MNiSW rozważyłoby możliwość przeprowadzania praktycznego egzaminu dyplomowego na kierunku pielęgniarstwo wg standaryzowanego egzaminu w warunkach symulowanych na terenie Uczelni wg standardu OSCE?

Ad 3.

Liczne wątpliwości Rektorów dotyczące podstaw odbywania i zaliczenia praktyk studenckich objętych programem studiów zgłaszane przed 01.04.2020 częściowo wyjaśniają rekomendacje dotyczące realizacji praktyk na studiach pierwszego i drugiego stopnia, oraz jednolitych studiach magisterskich MNiSzW z dnia 01.04.2020 r. Ocenę podstaw zaliczenia praktyk zostawia się Władzom uczelni, w tym możliwość skrócenia czasu ich odbywania, co szczególnie ważne jest w odniesieniu do studentów kończących w tym roku studia. Ważne jest, by zostały osiągnięte efekty uczenia się, Pozostają praktyki pedagogiczne, choć światelkiem w tunelu jest zapowiedź otwarcia żłobków i przedszkoli w maju. Postulat jaki się rodzi w ocenie rzeczywistości epidemicznej jako modulatora realizowania praktyk (brak dobrej woli i chęci pracodawców do przyjmowania studentów na praktyki) to rekomendacja rządowa, może w najbliższej edycji Tarczy odnośnie do otwarcia się miejsc praktyk, co umożliwiłoby terminowe kończenie studiów zgodnie z wymogami akademickimi.

Z poważaniem

Przewodniczący Konferencji Rektorów
Zawodowych Szkół Polskich

Prof. zw. dr hab. Waldemar Tłokiński

Gdańsk, 21 kwietnia 2020 r.